

References (in Latin): Translation / Transliteration/ Transcription

1. Danylyshyn, B. 2018. Ukrainian science: a chance for a revival. Mirror of the week, vols. 18-19 [online]. Available at: https://dt.ua/SCIENCE/ukrayinska-nauka-shans-na-vidrozhennya-278213_.html.
2. Steen, J. 2012. Modes of Public Funding of Research and Development: Towards Internationally Comparable Indicators. OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 2012/04 [online]. Available at: <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5k98ssns1gzs-en.pdf?expires=1516188090&id=id&accname=quest&checksum=E158C382F723A7074505804ED8A02DF4>.
3. Lepori, B. 2017. Analysis of National Public Research Funding (PREF). Handbook for Data Collection and indicators production [online]. Available at: https://rio.jrc.ec.europa.eu/en/file/11246/download?token=_PuudgGN.
4. Jonkers, K., Zacharewicz, T. 2016. Research Performance Based Funding Systems: a Comparative Assessment [online]. Available at: <https://rio.jrc.ec.europa.eu/en/file/9514/download?token=-8JG6aKx>.
5. Popovych, O. 2017. So what needs to be reformed in the scientific and technological sphere of Ukraine? [online]. Commons. Available at: <https://commons.com.ua/uk/tak-sho-zh-treba-reformuvati-v-naukovo-tehnologichnij-sferi-ukrayini>.
6. Bulkin, I. 2017. Who and how finances science in Ukraine in the 21st century [online]. Commons. Available at: <https://commons.com.ua/uk/kto-i-kak-finansiruet-nauku-v-ukraine-v-xxi-veke>.
7. Bulkin, I. 2017. The scale of the crisis in financing scientific and technical activities in Ukraine [online]. Commons. Available at: <https://commons.com.ua/uk/masshtaby-krizisa-nauki>.
8. Lebeda, T. B. 2012. Funding of science in Ukraine: statistical approach. Problems of science, vol. 12, pp. 1-6.
9. Sokolovska, A. M., Petrakov, Ya. V. 2018. Foreign models of science funding. Finance of Ukraine, vol. 2, pp. 48-71.
10. Strikha, M. 2016. Financing university science: between the risks of stagnation and unpredictability. Mirror of the week, vol. 1091 [online]. Available at: https://dt.ua/SCIENCE/finansuvannya-universitetskoyi-nauki-mizh-rizikami-stagnaciyi-i-neperedbachuvanosti_.html.
11. For financing of the National Fund of Research should go 40% of the total budget for science, – the deputy head of the Scientific Committee Kolezhuk. n.d. [online]. CensorNet. Available at: https://ua.censor.net.ua/news/3067956/na_finansuvannya_natsfнду_doslidjen_maye_yity_40_vosogo_byudjetu_na_nauku_zastupnyk_golovy_naukovogo.
12. Strikha, M., Hrynevych, L. 2017. Ukrainian science in the European "mirror": the necessary postword. Mirror of the week, vol. 1126 [online]. Available at: https://dt.ua/SCIENCE/ukrayinska-nauka-v-yevropeyskomu-dzherkali-neobhidna-pislyamova_.html.
13. On scientific and technical activities 848-VIII of 26 November 2015 [online]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page5>.
14. Implementation of research and development in Ukraine in 2017: report [online]. State Statistics Service of Ukraine. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm.
15. Scientific and innovative activity of Ukraine. Statistical Collection. 2017 [online]. State Statistics Service of Ukraine. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm.
16. The procedure for conducting state attestation of institutions of higher education in relation to the carrying out of their scientific (and technical) activities 652 of 22 August 2018 [online]. Cabinet of Ministers of Ukraine. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/652-2018-%D0%BF>.
17. Methodology for evaluating the effectiveness of scientific institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine 75 of 15 March 2017 [online]. National Academy of Sciences of Ukraine. Available at: <http://www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-170315-75-1.pdf>.
18. Worldwide Tax Summaries [online]. PwC. Available at: <http://taxsummaries.pwc.com>.
19. Draft Law amending the Tax Code of Ukraine to promote the development of public and charitable activities in Ukraine 3789 of 20 January 2016 [online]. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=57694.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2018; 5(200): 57-66

УДК 657.411.8

JEL classification: M 40, M 41

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2018/200-5/8>

І. Цюцяк, старш. виклад.

ORCID iD 0000-0003-3751-1325,

А. Цюцяк, старш. виклад.

ORCID iD 0000-0001-9458-1341

Університет Короля Данила, Івано-Франківськ, Україна

СТРАТЕГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

НА ОСНОВІ ОЦІНЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ПОХІДНОГО БАЛАНСОВОГО ЗВІТУ

Досліджено сутність стратегічного контролю та необхідність його виокремлення в системі внутрішньогосподарського контролю. Висвітлено методику формування похідного балансового звіту та використання його даних у системі стратегічного контролю. Розкрито порядок оцінювання якості прийнятих стратегічних управлінських рішень на основі аналізу похідних показників.

Ключові слова: *контроль, стратегічний контроль, похідний балансовий звіт, власний капітал.*

Постановка проблеми. Успішне функціонування суб'єктів господарювання у довгостроковому періоді залежить від комплексно розробленої стратегії розвитку емітента корпоративних прав та реалізації ефективних рішень менеджерів вищої ланки управління у межах розробленої стратегії. Приймаючи стратегічні рішення, управлінці моделюють бізнес-процеси, що використовуватимуться у діяльності суб'єкта господарювання, як у короткостроковій, так і довгостроковій перспективі. Вищезазначене безпосередньо впливає на побудову облікового процесу, а відтак, і на систему внутрішньогосподарського контролю, що зумовлює розширення змісту контрольної функції управління. Саме тому вважаємо за доцільне контрольну функцію управління розглядати, з одного боку, як традиційну (полягає в

дослідженні облікової та необлікової інформації стосовно діяльності підконтрольного об'єкта задля виявлення відхилень від заданих параметрів та аналізу причин їх утворення), а з іншого – стратегічну (полягає в оцінці рівня досягнутого потенціалу підприємства установленим еталонним показником, визначеними менеджментом та в оперативному виявленні відхилень від заданих параметрів з метою коригування стратегії розвитку підприємства та розробці заходів, спрямованих на досягнення стратегічної мети) [1, с. 18].

Практична реалізація стратегічної функції контролю спричинила виокремлення у системі внутрішньогосподарського контролю – стратегічного контролю. Вищенаведене обумовлює необхідність дослідження сутності стратегічного контролю та висвітлення контрольних

процедур, направлених на оцінювання розробленої стратегії розвитку підприємства за допомогою аналізу показників похідного балансового звіту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляд проблемних питань, зумовлених формуванням і використанням власного капіталу, зробили такі вчені, як А. П. Бобяк [2], О. Й. Вівчар [3], Т. М. Королюк [4], О. А. Нужна [5], І. Б. Садовська [6], В. В. Сопко [7] та інші науковці. Вагомий внесок у дослідження сутності стратегічного контролю зробили такі науковці: С. В. Бардаш [8], А. В. Гриньов [9], А. В. Клімов [10], А. П. Рачинський [11], В. М. Чубай [12], Л. М. Якимчук [12]. Питаннями методичного забезпечення та порядку складання похідного балансового звіту займалися Р. Ф. Бруханський [13], Є. М. Євстаф'єва [14], М. В. Корягін [15, 16], П. О. Куцик [15–17].

Методологія дослідження. Для досягнення мети, поставленої у дослідженні, використано загальні й спеціальні наукові методи. Діалектичний метод, систематизація і узагальнення дав змогу дослідити генезис наукової думки щодо об'єкта дослідження. Метод

порівнянь забезпечував логічне узагальнення найголовніших наукових підходів до розуміння сутності стратегічного контролю. Системно-структурний метод використовувався з метою удосконалення процесу складання похідного балансового звіту.

Джерельну основу дослідження становили праці вітчизняних і зарубіжних учених із проблематики обліку та контролю у системі стратегічного управління.

Мета статті – обґрунтувати необхідність виокремлення у системі внутрішньогосподарського контролю стратегічного та сформулювати рекомендації зі складання похідного балансового звіту, за даними якого оцінюється ефективність використання власних фінансових ресурсів емітента корпоративних прав.

Результати. У сучасній економічній літературі, залежно від об'єкта і предмета свого дослідження, науковці наводять різні трактування поняття "стратегічний контроль" (табл. 1).

Таблиця 1. Трактування поняття "стратегічний контроль" у різних економічних дослідженнях

№ з/п	Автор (ри)	Зміст поняття "стратегічний контроль"
1	Якимчук Л.М., Чубай В.М.	Контроль за процесами прийняття і реалізації стратегічних управлінських рішень для забезпечення виконання місії та досягнення цілей підприємства в умовах постійної зміни його внутрішнього і зовнішнього середовища [12, с. 515].
2	Гриньов А.В.	Зіставлення результатів із цілями та підготовка управлінських рішень із коректування цілей [9, с. 95].
3	Клімов А.В.	Відслідкування та контроль за досягненням поставлених стратегічних цілей і забезпечення повернення до стадії прийняття рішень [10, с. 4].
4	Рачинський А.П.	Спрямований на досягнення відповідних показників, за якими має здійснюватися оцінка результативності реалізації відповідної стратегії [11, с. 4].
5	Бардаш С.В.	Вид внутрішнього контролю власника, який має бути спрямований на перевірку реалізації обраної стратегії [8, с. 6].
6	Куцик П.О., Остап'юк Н.А.	Система засобів і методів, які дозволяють своєчасно встановити причини відхилення в досягненні стратегічних цілей діяльності підприємства, що забезпечує довготривале функціонування підприємства, з метою формування інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів [17, с. 24].

Джерело: Розроблено автором.

Проаналізувавши різні підходи до трактування поняття "стратегічний контроль", можна дійти висновку, що запропоновані визначення є обґрунтованими, адже такий контроль проводиться з метою оцінювання прийнятих рішень, спрямованих на покращення діяльності емітента корпоративних прав і досягнення окреслених цілей його діяльності. Метою стратегічного контролю власного капіталу є оцінка пропонуваних варіантів розвитку бізнес-одиниці та результатів реалізованої стратегії, а також моніторинг і контроль ключових показників, які розкривають інформацію щодо власності й ефективності використання коштів власного капіталу, вкладених у діяльність емітента корпоративних прав. Водночас, предметом стратегічного контролю досліджуваного об'єкта є величина власності за даними обліково-звітної системи з урахуванням кон'юнктури ринку і бажаного прибутку.

Ефективність стратегічного контролю залежить, у т. ч., від достовірності інформації, узагальненої у формах фінансової звітності, що використовується під час проведення контрольних процедур. На сьогодні баланс підприємства через недосконалість системи майнового і немайнового права не відображає у своєму складі всіх об'єктів, які відіграють важливу роль у формуванні вартості підприємства та інформація про які необхідна для розробки, формулювання реалізації, оцінки й контролю стратегії підприємства [13, с. 21]. Однією із процедур, спрямованих на підвищення дієвості контролю за влас-

ними фінансовими ресурсами бізнес-одиниці, є оцінювання показників стратегічної звітності. Під стратегічною звітністю, як зазначає доктор економічних наук, професор М. В. Корягін, розуміється спеціально сформовані бухгалтерські звіти на основі застосування різноманітного облікового інструментарію, які дозволяють формувати показники, що виступають інформаційною основою для прийняття рішень стосовно здійснення вибору із наявних стратегічних альтернатив, подальшої реалізації та контролю обраної стратегії підприємства [16, с. 28].

Складаючи стратегічну звітність, фінансові аналітики мають урахувати як історичні (фактичні) дані, що склалися на дату формування такої звітності, поточну інформацію (теперішній стан бізнес-одиниці), так і показники майбутніх напрямів діяльності емітента корпоративних прав. Зазначені дані необхідні для оцінювання наслідків реалізації обраної стратегії суб'єкта господарювання, а також для формування нових стратегій. Побудова системи стратегічної звітності на підприємстві дозволяє забезпечити виконання таких завдань:

- створення регулярної інформаційної підтримки прийняття дієвих і ефективних стратегічних управлінських рішень на основі облікової інформації стратегічного характеру;
- надання інформації стратегічному менеджменту за нетиповими запитами в необхідних розрізах (по

всьому підприємству, стратегічних бізнес-одиницях, по стратегічних сегментах діяльності тощо);

- формування інформаційної основи для проведення економічного аналізу стратегічної звітності та для здійснення стратегічного контролю і стратегічного аудиту;
- формування облікових моделей стратегічного розвитку підприємства;
- оцінка ефективності системи стратегічного менеджменту підприємства [15, с. 274].

Уважаємо, що для оцінювання якості прийнятих стратегічних управлінських рішень необхідно аналізувати похідні показники, одержані внаслідок аналітичної обробки облікових даних за допомогою інструментів бізнес-аналітики. Похідний балансовий звіт – це нова інжинірингова інформація про чисті активи й чисті пасиви підприємства, що дає можливість здійснювати у реальному часі моніторинг різних економічних ситуацій як окрему оцінку майнового стану, резервів, ризиків, поточної, тактичної, гіпотетичної та стратегічної платоспроможності, так і оцінку фінансового стану підприємства в цілому – у ринкових (справедливих) цінах [18, с. 29]. Такий звіт є інформаційною базою для проведення оцінки розробленої стратегії розвитку підприємства та призначений для відображення інформації стосовно справедливої вартості власного капіталу, належного власникам емітента корпоративних прав. Ураховуючи доробки вчених-економістів та власні дослідження, вважаємо за доцільне похідний балансовий звіт формувати у такій послідовності (рис. 1).

Досліджуючи сучасні методики формування прогнозової фінансової інформації, доктор економічних наук, професор Є.М. Євстаф'єва зазначає, що застосування похідних балансових звітів спрямовано на вирішення таких управлінських завдань: організація внутрішнього та зовнішнього контролю за недопущенням несанкціонованого вибуття активів і ресурсів; прогнозування зміни власних фінансових результатів і рентабельності; управління результатами діяльності в багатоярусному та багатосегментному режимі (за інвестиційними горизонтами і сегментами діяльності); управління грошовими потоками; управління власністю; управління стратегією розвитку; управління резервною системою господарюючих суб'єктів [14, с. 12]. Оцінивши виокремлені завдання пропонуємо наступний порядок складання похідного балансового звіту (рис. 2).

В основу побудови та формування похідних балансових звітів покладено категорію чистих пасивів. Саме тому, оцінюючи власність емітента корпоративних прав, необхідно врахувати як вартість чистих активів, так і вартість чистих пасивів. Перші розкривають інформацію про величину власності, за даними обліково-звітної системи, шляхом вирахування із сукупної вартості активів сум зобов'язань, а другі – розмір власності з урахуванням кон'юнктури ринку і бажаного прибутку. Іншими словами, вартість чистих пасивів відображає розмір активів, зали-

шених у розпорядженні емітента корпоративних прав після умовного погашення всіх існуючих зобов'язань.

В активі похідного балансового звіту має наводитись інформація про грошові кошти та їх еквіваленти, а у пасиві – власні джерела утворення ресурсів. Зазначене досягається шляхом складання відповідних сторнуючих проведення, направлених на перетворення активів у грошові кошти (реалізація матеріальних і нематеріальних активів; продаж цінних паперів, утримуваних з метою продажу; отримання коштів від дебіторів тощо) та їх використання для послідовного погашення зобов'язань перед кредиторами.

При здійсненні гіпотетичної реалізації активів і погашення зобов'язань підприємства важливе значення займає вибір оцінки, за якою має проводитись така реалізація. На думку доктора економічних наук, професора Р. Бруханського, вибір виду оцінки має здійснюватись на основі врахування виду і типу стратегії, а також потреб стратегічного менеджменту. Наприклад, при аналізі стратегічних фінансових або інвестиційних альтернатив, слід використовувати дисконтвані оцінки, при аналізі маркетингових стратегій – ринкові [13, с. 26]. Разом із тим, слід урахувати, що всі активи неможливо перетворити у грошові кошти, тому при складанні похідного балансового звіту підлягають умовному списанню ресурси, які не здатні генерувати надходження коштів. До таких активів належать:

1) безнадійна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги. Сума такої заборгованості списується зі складу активів із одночасним зменшенням розміру сформованого резерву сумнівних боргів;

2) дебіторська заборгованість за виданими авансами. Така заборгованість підлягає списанню виходячи з того, що її погашення, здебільшого, відбувається шляхом одержання від постачальників матеріальних цінностей за відсутності руху грошових коштів;

3) об'єкти нематеріальних активів, які підлягають списанню. До таких об'єктів належать нематеріальні активи, щодо яких відсутня можливість відчуження прав інтелектуальної власності. Водночас, не підлягають списанню ті об'єкти нематеріальних активів, які відокремлюються від підприємства, тобто стосовно яких суб'єкт господарювання має обґрунтований намір їх реалізувати наприкінці терміну корисного використання;

4) витрати майбутніх періодів. Виплачені грошові кошти за операціями, які ще фактично не відбулися і за якими не сформовано витрати звітного періоду, призводять до утворення специфічного виду поточної дебіторської заборгованості – витрати майбутніх періодів. Останні, зумовлені виплатою грошових коштів у звітному періоді, послуги за якими будуть надаватися послідовно і безперервно у наступних періодах з одночасним визнанням витрат того періоду, до якого вони належать. Виходячи з наведеного, витрати майбутніх періодів підлягають списанню, оскільки вони у майбутніх звітних періодах впливатимуть не на рух грошових коштів, а на збільшення витрат звітного періоду.

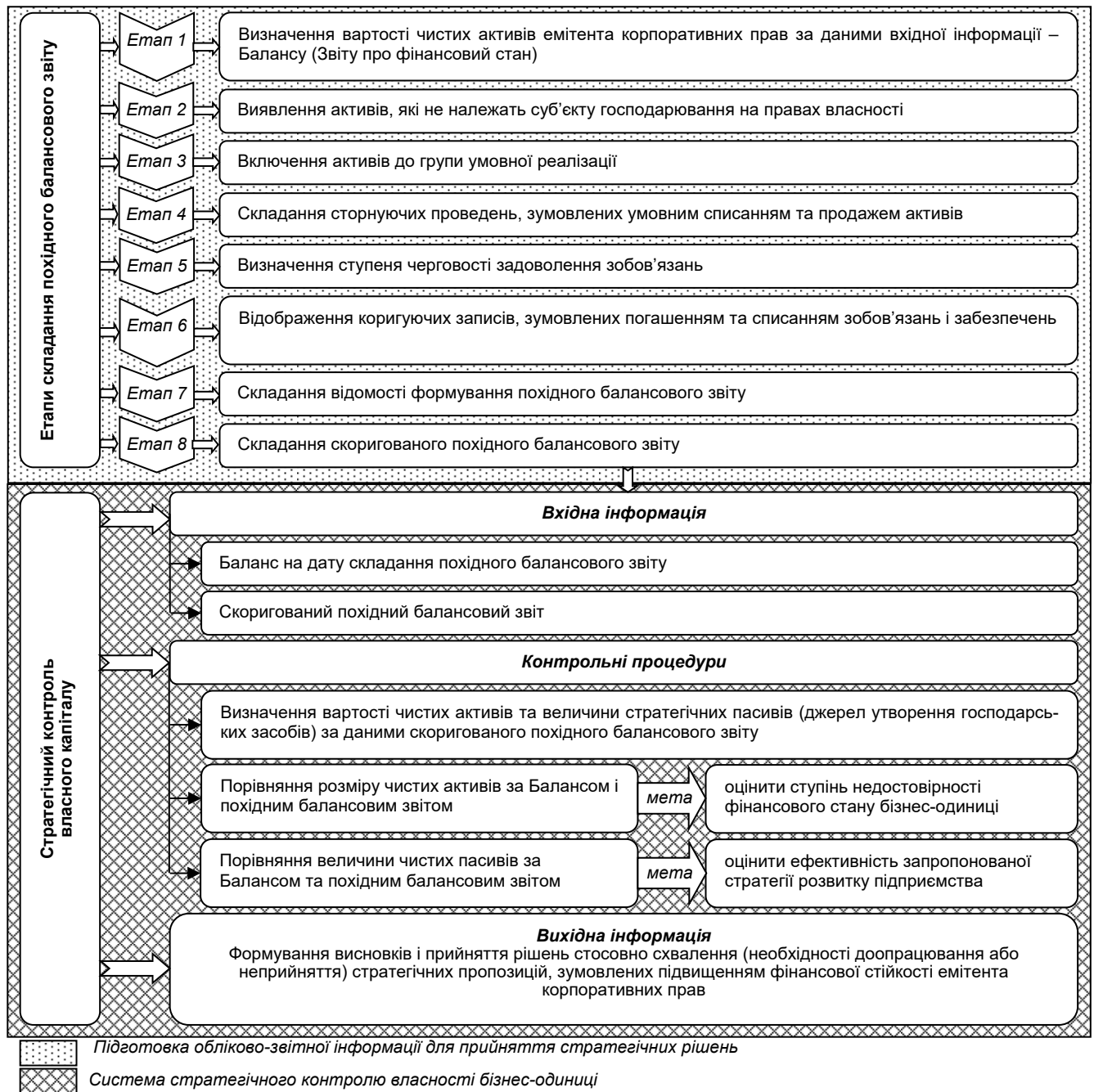

Рис. 1. Етапи формування похідного балансового звіту та використання його даних у системі стратегічного контролю

Джерело: Розроблено автором

Складаючи похідний балансовий звіт, необхідно врахувати, що господарські засоби, які не належать підприємству, але тимчасово перебувають у його користуванні/розпорядженні або знаходяться на відповіда-

льному зберіганні, підлягають виключенню зі складу активів. Зазначене впливає з того, що у суб'єкта господарювання на такі активи немає права власності, а тому їх неможна віднести до групи умовної реалізації.

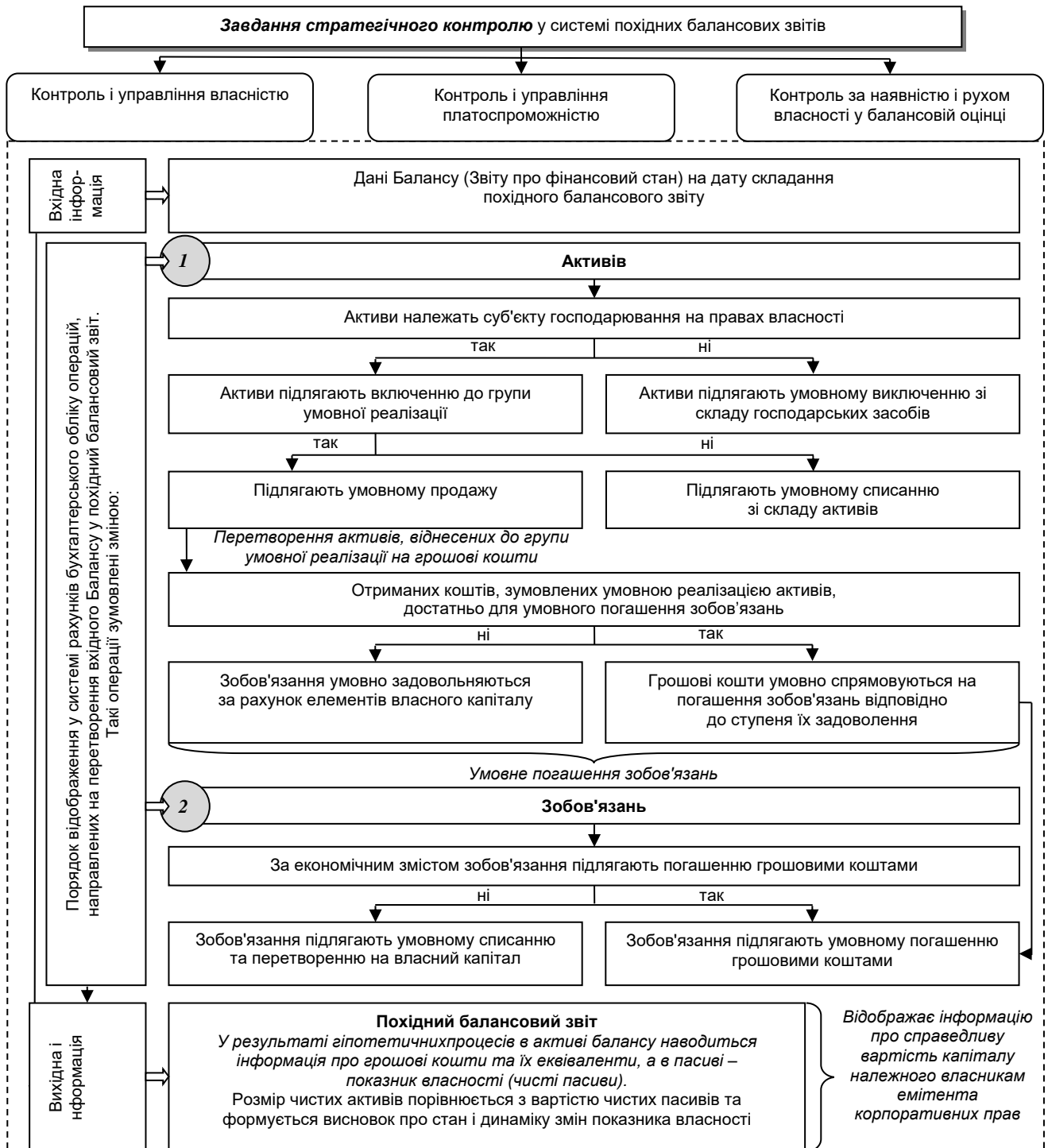

Рис. 2. Стратегічний контроль власного капіталу на базі моделі похідного балансового звіту

Джерело: Розроблено автором

На суму виявлених активів, що не належать до групи умовної реалізації, у системі стратегічного управлінського обліку, складаються бухгалтерські проведення, які уточнюють фінансово-майновий стан емітента корпоративних прав та направлені на коригу-

вання показників вхідного Балансу. При цьому, у стратегічному обліку коригується сальдо нерозподіленого прибутку або непокритого збитку на початок звітного періоду в кореспонденції з рахунками активів, які підлягають списанню (табл. 2).

Таблиця 2. Кореспонденція рахунків, субрахунків з обліку умовного списання активів, які за своїм змістом не належать до групи умовної реалізації активів

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків, субрахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Зі складу необоротних активів емітента корпоративних прав виведено одержані у фінансову оренду: – основні засоби; – інші необоротні матеріальні активи.	53 53	10 11
2	Із господарського обороту емітента корпоративних прав виведено об'єкти нематеріальних активів.	441, 442	12
3	Списано знос матеріальних і нематеріальних необоротних активів.	13	10, 11, 12
4	Списано суму довгострокової дебіторської заборгованості за дострокове повернення майна, переданого у фінансову оренду.	441, 442	181
5	Списано гудвіл, визнаний у результаті придбання чи приватизації (корпоратизації) підприємств.	441, 442	191, 192
6	Відображено повернення давальницької сировини, наданої на переробку.	201	206
7	Отримано товарно-матеріальні цінності в рахунок погашення дебіторської заборгованості за виданими авансами.	10, 11, 20, 22, 28	371
8	Списано безнадійну поточну дебіторську заборгованість: – за товари, роботи, послуги; – іншу поточну заборгованість.	441, 442 441, 442	36 37
9	Списано сформований резерв сумнівних боргів.	38	441, 442
10	Списано витрати майбутніх періодів.	441, 442	39

Джерело: розроблено автором.

Таким чином, дані відкоригованого активу похідного-балансового звіту надають інформацію про ресурси, що можуть бути перетворенні на грошові кошти і, як наслідок, спрямовані на погашення зобов'язань перед кредиторами.

Наступним етапом досліджено порядок облікового відображення операцій, зумовлених умовним продажем активів, що належать суб'єкту господарювання на правах власності та включених до групи умовної реалізації.

Наведена процедура розпочинається з реалізації найбільш ліквідних активів. Отримані кошти від умовного продажу активів відображають за дебетом рахунків грошових коштів у кореспонденції із кредитом рахунків обліку оборотних та необоротних матеріальних ресурсів, дебіторської заборгованості, фінансових інвестицій, нерозподіленого прибутку тощо (табл. 3).

Таблиця 3. Кореспонденція рахунків, субрахунків із обліку умовного продажу активів, що належать суб'єкту господарювання на правах власності та включених до групи умовної реалізації

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків, субрахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Відображено операції, зумовлені умовним продажем матеріальних і нематеріальних необоротних активів: 1) на поточний рахунок одержано грошові кошти від умовного продажу матеріальних та нематеріальних необоротних активів: – відображено суму податкового зобов'язання за податком на додану вартість; – списано залишкову вартість реалізованих матеріальних та нематеріальних необоротних активів; – відображено суму чистого прибутку, одержаного від умовного продажу матеріальних і нематеріальних необоротних активів; 2) списано знос матеріальних та нематеріальних необоротних активів.	311 311 311 13	641 10, 11, 12 441 10, 11, 12
2	На поточний рахунок одержано грошові кошти від умовного продажу фінансових інвестицій: – довгострокових; – поточних.	311 311	14 35
3	На поточний рахунок одержано грошові кошти від дебіторів у рахунок погашення: – довгострокової дебіторської заборгованості; – поточної товарної дебіторської заборгованості; – поточної нетоварної дебіторської заборгованості.	311 311 311	16 36, 34 37
4	На поточний рахунок одержано грошові кошти від умовного продажу оборотних матеріальних ресурсів: – відображено суму податкового зобов'язання за податком на додану вартість; – списано вартість реалізованих оборотних матеріальних ресурсів; – відображено суму чистого прибутку, одержаного від умовного продажу оборотних матеріальних ресурсів.	311 311 311	641 20, 22, 26, 28 441

Джерело: розроблено автором.

Як було зазначено вище, отримані кошти від умовного продажу активів використовуються для умовного погашення зобов'язань залежно від ступеня черговості

їх задоволення. Якщо ж одержаних коштів недостатньо для задоволення зобов'язань, то вони погашаються послідовно за рахунок використання елементів власно-

го капіталу. Зобов'язання, які не можуть бути погашенні грошовими коштами (безнадійна кредиторська заборгованість, забезпечення наступних витрат і платежів, до-

ходи майбутніх періодів) підлягають списанню та перетворенню на власний капітал (табл. 4).

Таблиця 4. Кореспонденція рахунків, субрахунків із обліку списання та умовного погашення зобов'язань і забезпечень

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків, субрахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
<i>Кореспонденція рахунків із обліку списання зобов'язань та забезпечень</i>			
1	Віднесено до складу нерозподіленого прибутку суми зобов'язань і забезпечень, які підлягають списанню:		
	– безнадійна кредиторська заборгованість;	63, 68	441
	– частина забезпечень наступних витрат і платежів;	47	441
	– доходи майбутніх періодів.	69	441
<i>Кореспонденція рахунків із обліку умовного погашення зобов'язань та забезпечень</i>			
1	Із поточного рахунку погашено:		
	– заборгованість перед працівниками;	661	311
	– довгострокові та короткострокові кредити;	50, 60, 61	311
	– заборгованість перед бюджетом і державними цільовими фондами;	64, 65	311
	– товарну кредиторську заборгованість;	63, 62	311
	– частину довгострокових та поточних забезпечень;	47	311
	– іншу нетоварну кредиторську заборгованість:		
	а) за довгостроковими векселями виданими;	51	311
	б) за довгостроковими зобов'язаннями за облігаціями;	52	311
	в) за іншими довгостроковими зобов'язаннями;	55	311
	г) за розрахунками з учасниками;	67	311
	д) за іншими поточними зобов'язаннями	68	311

Джерело: розроблено автором.

Після відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку коригувальних проведення складається відомість формування похідного балансового звіту за формою, наведеною у табл. 5.

Таблиця 5. Відомість формування похідного балансового звіту

№ з/п	Назва рахунку бухгалтерського обліку	Дані Балансу на дату складання похідного балансового звіту		Коригувальні проведення		Похідний балансовий звіт	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7	8

Джерело: розроблено автором.

За результатами здійснення гіпотетичних операцій складається похідний балансовий звіт із двох частин: чистих пасивів у пасиві та їх грошового вираження в активі. Одержаний показник порівнюється з показником чистих активів бухгалтерського балансу, що дозволяє провести аналіз впливу реалізації обраної стратегії та результатів її коригування на зміну власності підприємства [15, с. 268]. Окрім того, за даними такого звіту визначається ефективність використання

власного капіталу та здійснюється оцінювання фінансового стану бізнес-єдиниці. Під ефективністю використання власного капіталу слід розуміти оптимізацію та раціональне використання наявних власних ресурсів при здійсненні основних бізнес-процесів, задля нарощення вартості емітента корпоративних прав.

У табл. 6 наведено варіанти порівняння розміру чистих активів із вартістю чистих пасивів задля визначення ефективності використання власних фінансових ресурсів.

Таблиця 6. Характеристика варіантів ефективності використання власних фінансових ресурсів за даними похідного балансового звіту

№ з/п	Варіанти порівняння розміру чистих активів із вартістю чистих пасивів	Категорія ефективності використання власного капіталу	Оцінка фінансового стану бізнес-єдиниці	Характеристика одержаних показників
1	2	3	4	5
1	Розмір чистих активів та вартість чистих пасивів перевищує нульове значення			
	1.1. Розмір як чистих активів, так і чистих пасивів перевищує значення статутного капіталу	Розширене відтворення	Ідеальний стан	Ефективне управління власністю, що полягає у: – формуванні достатнього значення власних джерел формування фінансових ресурсів та їх прирості; – забезпеченні необхідних темпів економічного розвитку бізнес-єдиниці; – досягненні максимальної дохідності капіталу при запланованому рівні фінансового ризику

Закінчення табл. 6

№ з/п	Варіанти порівняння розміру чистих активів із вартістю чистих пасивів	Категорія ефективності використання власного капіталу	Оцінка фінансового стану бізнес-одиниці	Характеристика одержаних показників
	1.2. Розмір чистих активів відповідає значенню статутного капіталу та вартості чистих пасивів	Просте відтворення	Стан статичної рівноваги	Сума визнаних доходів емітента корпоративних прав відповідає розміру витрат, а відтак такий суб'єкт господарювання неспроможний здійснювати розширене відтворення
	1.3. Значення сформованого статутного капіталу перевищує як розмір чистих активів, так і вартість чистих пасивів	Часткове "проїдання" статутного капіталу	Стан назрівання фінансової кризи	Неефективне управління власністю, що полягає у збитковій діяльності емітента корпоративних прав. При цьому, у випадку ліквідації такого суб'єкта господарювання та погашення всіх існуючих зобов'язань, виникатиме дефіцит ресурсів, належних засновникам бізнес-одиниці.
2	Розмір чистих активів та пасивів, а також алгебраїчна сума власного капіталу й непокритого збитку дорівнює нульовому значенню	Повне "проїдання" статутного капіталу	Фінансова криза	Неефективне управління власністю, що полягає у збитковій діяльності емітента корпоративних прав. При цьому розмір збитків відповідає значенню сформованого статутного капіталу, тому засновникам не можуть бути погашені їхні вклади.
3	Розмір чистих активів і пасивів, а також алгебраїчна сума власного капіталу й непокритого збитку менша за нульове значення	Повне "проїдання" статутного капіталу	Фінансова криза	Неефективне управління власністю, що полягає у збитковій діяльності емітента корпоративних прав. При цьому у випадку ліквідації такого суб'єкта господарювання виникатиме ризик непогашення всіх існуючих зобов'язань, тому у визначених законодавством випадках такі зобов'язані мають бути погашені за рахунок власних коштів засновників бізнес-одиниці.

Джерело: розроблено автором.

Заключним етапом стратегічного управління є контроль за виконанням прийнятих управлінських рішень. У системі механізму реалізації управлінських рішень, – зазначає доктор економічних наук, професор Л.В. Фролова, – моніторинг та контроль передбачають цикл етапів завершального процесу реалізації управлінських рішень у вузькому розумінні, та визначення ефективності реалізації базової стратегії підприємства – у широкому. За допомогою контролю та моніторингу відхиленя від нормативних значень показників, коригування рішень і здійснення оперативного управління забезпечує процес досягнення стратегічних цілей та реалізації стратегії підприємства. На етапі оперативного управління здійснюється контроль дотримання основних характеристик рішення, що реалізується, термінів його реалізації, коригування рішень при виявленні розбіжності між нормативними й фактичними значеннями отриманих результатів, визначається періодичність проведення контрольних оцінок інтегральних показників реалізації функціональних стратегій підприємства [19, с. 241].

Висновки та дискусія. За результатом проведеного дослідження можна сформулювати такі висновки і пропозиції.

1. У результаті систематизації існуючих теоретичних положень щодо сутності стратегічного контролю пропонуємо досліджувану дефініцію трактувати як складову частину інтегрованої системи стратегічного управління, направленої на спостереження та контроль за ключовими показниками, визначеними основними цілями і завданнями стратегічного розвитку емітента корпоративних прав.

2. Задля врахування сукупності робіт, необхідних для здійснення стратегічного контролю власного капіталу, вважаємо за доцільне виділити такі стадії контрольного процесу: 1) організаційно-методична (підготовча) стадія. На цій стадії здійснюється вибір інструментарію, об'єктів контролю та контрольних механізмів і процедур; 2) дослідницька стадія, на якій виявляються та оцінюються причини недосягнення устанавленого рівня стра-

тегічної результативності, а також здійснюється контроль ефективності використання власних фінансових ресурсів. Уважаємо, що під ефективністю використання власного капіталу слід розуміти оптимізацію та раціональне використання наявних власних ресурсів, при здійсненні основних бізнес-процесів, задля нарощення вартості емітента корпоративних прав; 3) результативна стадія. На цій стадії приймаються оперативні, тактичні та стратегічні рішення у частині управління власним капіталом.

3. Використання системи похідних балансових звітів, у системі внутрішньогосподарського контролю сприяє: по-перше, виявленню випадків спотворення обліково-звітних даних суб'єкта господарювання; по-друге, запобіганню виникнення помилок, зловживань, маніпуляції обліковою політикою; по-третє, виявленню відхилення між чистими пасивами на початок і кінець контрольованого періоду; по-четверте, визначенню законних і несанкціонованих відхилень/порушень чинного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Цюцяк І. Л. Контроль як функція управління: сутність, класифікація та основні задачі / І. Л. Цюцяк, А. П. Цюцяк // Наук.-практ. журн. "Статистика, облік і аудит". – Алмати. "Алматинська академія економіки і статистики". – 2017. – № 3 (66). – 228 с. – С. 14–21.
2. Бобяк А. П. Власний капітал підприємства як економічна категорія та його облік / А. П. Бобяк // Міжнар. зб. наук. пр.: Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – Вип. 1 (19) – С. 55–58. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2011-1\(19\)-55-58](https://doi.org/10.26642/pbo-2011-1(19)-55-58).
3. Вітчар О. І. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства / О. І. Вітчар, В. М. Саварин // Наук. вісн. НЛТУ України : зб. наук.-техн. пр. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.5. – С. 146–150.
4. Королюк Т. М. Облік власного капіталу й аналіз його впливу на інвестиційну привабливість акціонерних товариств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.06.04 "Бухгалт. облік, аналіз та аудит" / Т. М. Королюк. – К., 2005. – 22 с.
5. Нужна О. А. Власний капітал сільськогосподарських підприємств: трактування, класифікація, структура / О. А. Нужна // Зб. наук. пр. Луцьк. нац. ун-ту: наук. журн. Економічні науки. Серія "Облік і фінанси". – 2012. – Вип. № 9 (33). – Ч. 2. – С. 498–507.
6. Садовська І. Б. Обліково-інформаційне забезпечення в управлінні власним капіталом сільськогосподарських підприємств / І. Б. Садовська // Зб. наук. пр. Луцьк. нац. ун-ту: наук. журн. Економічні науки. Серія "Облік і фінанси". – 2012. – Вип. № 9 (33). – Ч. 2. – С. 207–213.

7. Сопко В. В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності, пасивів) : моногр. / В. В. Сопко. – К.: Центр навч. літератури. – 2006. – 312 с.

8. Бардаш С. В. Організаційно-правова ідентифікація внутрішнього контролю у приватному секторі економіки / С. В. Бардаш // Вісн. Житомирськ. держ. технолог. ун-ту. Сер.: Економічні науки. – 2013. – № 4. – С. 3–9. [https://doi.org/10.26642/jen-2013-4\(66\)-3-9](https://doi.org/10.26642/jen-2013-4(66)-3-9).

9. Гриньов А. В. Стратегічне управління в системі маркетинг менеджменту підприємств машинобудівного комплексу / А. В. Гриньов // Вісн. НТУ "ХПІ". Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва: НТУ "ХПІ", 2013. – № 46 (1019). – С. 92–96.

10. Клімов А. В. Теоретико-методичні засади формування стратегічного обліку / А. В. Клімов // Електронне наук. фахове вид. "Ефективна економіка". – 2015. – № 12. – С. 1–5.

11. Рачинський А. П. Стратегічне управління як засіб розвитку діяльності сучасного керівника органу державної влади / А. П. Рачинський // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. ДРІДУ НАДУ. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010. – No 1. – С. 22–32.

12. Якимчук Л. М. Суть, завдання та принципи здійснення стратегічного контролю на підприємстві / Л. М. Якимчук, В. М. Чубай // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9(3). – С. 513–520.

13. Бруханський Р. М. Методика ведення стратегічного фінансового обліку на підприємствах: інжиніринговий аспект / Р. М. Бруханський // Бухгалтерськ. облік і аудит. – 2014. – № 8. – С. 18–28. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2014_8_4.

14. Євстаф'єва Є. М. Аналіз сучасних методів формування прогностичної фінансової інформації та звітності в системі управлінського обліку комерційних організацій / Є. М. Євстаф'єва, Д. В. Богатий // Міжнар. бухгалтерськ. облік. – 2013. – № 48 (294). – С. 2–17.

15. Корягін М. В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: моногр. / М. В. Корягін, П. О. Куцик. – Львів : ЛКА, 2016. – 276 с. – Режим доступу: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Docs/Problemi_ta_perspektivi_rozvitku_bukhgalter_skoji_zvitnosti_.pdf.

16. Корягін М. В. Сутність та особливості формування стратегічної звітності на основі бухгалтерського інжинірингу / М. В. Корягін, П. О. Куцик // Бухгалтерськ. облік і аудит. – 2015. – № 7. – С. 26–33. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2015_7_5.

17. Кутсык П. О. Organization of operational and strategic controlling in integrated accounting system / P. O. Kutsyk, N. A. Ostapyuk // Technology audit and production reserves. – 2017. – № 3/4 (35). – С. 24–28. – Режим доступу: <http://journals.urau.ua/tarp/article/view/105526>. DOI: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2017.105526>.

18. Герасимович І. А. Механізми та інструменти бухгалтерського і фінансового інжинірингу в управлінні підприємством / І. А. Герасимович // Облік і фінанси. – 2017. – № 1. – С. 25–32. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2017_1_5.

19. Фролова Л. В. Удосконалення механізму реалізації управлінських рішень на підприємстві / Л. В. Фролова, Н. І. Алексєєва // Європ. вектор економі. розвитку. – 2013. – № 2. – С. 234–243. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ever_2013_2_29.

Received: 29/08/2017

1st Revision: 20/09/2017

Accepted: 01/10/2018

Author's declaration on the sources of funding of research presented in the scientific article or of the preparation of the scientific article: budget of university's scientific project

И. Цюцяк, старш. препод.,
А. Цюцяк, старш. препод.
Университет Короля Данила, Ивано-Франковск, Украина

СТРАТЕГИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА НА ОСНОВЕ ОЦЕНКИ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ПРОИЗВОДНОГО БАЛАНСОВОГО ОТЧЕТА

Исследована сущность стратегического контроля и необходимость его выделения в системе внутреннего контроля. Освещена методика формирования производного балансового отчета и использования его данных в системе стратегического контроля. Раскрыт порядок оценки качества принимаемых управленческих решений на основе анализа производных показателей.

Ключевые слова: контроль, стратегический контроль, производный балансовый отчет, собственный капитал.

I. Tsyutsyak, Lecturer,
A. Tsyutsyak, Lecturer
King Danylo University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

STRATEGIC CONTROL OVER EFFECTIVE USE OF EQUITY CAPITAL BY ASSESING INDICATORS OF THE DERIVATIVE BALANCE SHEET

The article exposes essence of strategic control and highlights the need for its identification in the system of internal control. A methodology is developed to draw up a derivative balance sheet and use its data in the strategic control system. The study establishes a procedure for assessing quality of the strategic management decisions that are taken on the base of the analysis of derivative indicators. The study outcomes can be of use for practitioners and researchers investigating company's internal control, the teachers and students dealing with economics and management.

Key words: control, strategic control, derivative balance sheet, equity capital.

References (in Latin): Translation / Transliteration/ Transcription

1. Tsiutsiak I.L., Tsiutsiak A.L., 2017. Kontrol' yak funktsiia upravlinnia: sutnist', klasyfikatsiia ta osnovni zadachi. Naukovo-praktychnyj zhurnal "Statystyka, oblik i audyt", 3(66), pp. 14–21.
2. Bobiak A.P., 2011. Vlasnyi kapital pidpriemstva, yak ekonomichna katehoriia, ta yoho oblik. Mizhnarodnyi zbirnyk naukovykh prats: Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu, 1 (19), pp. 55–58.
3. Vivchar O.I., 2009. Vlasnyi kapital yak finansove dzherelo funktsionuvannia pidpriemstva. Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy: Zbirnyk naukovotekhnichnykh prats, 19.5, pp. 146–150.
4. Koroliuk T.M., 2005. Oblik vlasnoho kapitalu y analiz yoho vplyvu na investytsiynu pryvablyvist aktsionermykh tovarystv, pp. 22.
5. Nuzhna O.A., 2012. Vlasnyi kapital silskohospodarskykh pidpriemstv: traktuvannia, klasyfikatsiia, struktura. Zbirnyk naukovykh prats Lutskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu: nauk. zhurnal. Ekonomichni nauky. Seria oblik i finansy, 9 (33), pp. 498–507.
6. Sadovska I.B., 2012. Oblikovo-informatsiine zabezpechennia v upravlinni vlasnym kapitalom silskohospodarskykh pidpriemstv. Zbirnyk naukovykh prats Lutskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu: nauk. zhurnal. Ekonomichni nauky. Seria oblik i finansy, 9 (33), pp. 207–213.
7. Sopko V.V., 2006. Bukhhalterskyi oblik kapitalu pidpriemstva (vlasnosti, pasyviv). Monohrafiia, pp. 312.
8. Bardash S.V., 2013. Organizatsiyno-pravova identyfikatsiia vnutrishnogo kontrolyu y privatnomu sektori ekonomiki. Visnik Zhitomirskogo derzhavnogo tekhnologichnoho universytetu, 4, pp. 3–9.
9. Grinov A.V., 2013. Strategichne upravlinnya v sistemii marketing menedzhmentu pidpriemstv mashinobudivnogo kompleksu. Visnik NTU "HPI", 46(1019), pp. 92–96.
10. Klimov A.V., 2015. Teoretiko-metodichni zasadi formuvannia strategichnogo obliku. Elektronne naukovе fahove vidannya "Efektivna ekonomika", 12, pp. 1–5.
11. Rachynskiy A.P., 2010. Strategichne upravlinnya yak zasib rozvitku diyalnosti suchasnoho kerivnika organu derzhavnoyi vladi. Teoriya ta praktika derzhavnogo upravlinnya : zb. Nauk. Pr. DRIDU NADU., 1, pp. 22–32.
12. Yakimchuk L.M., Chubay V.M., 2012. Sut, zavdannya ta printsipi zdysnennya strategichnogo kontrolyu na pidpriemstvi. Ekonomichni nauky. Ser.: Oblik i finansy, 9(3), pp. 513–520.
13. Brukhan's'kyj R.M., 2014. Metodyka vedennia stratehichnoho finansovoho obliku na pidpriemstvakh: inzhynirnyhovyj aspekt. Bukhhalters'kyj oblik i audyt, 8, pp. 18–28.
14. Yevstafieva Ye.M., Bogatij D.V., 2013. Analiz suchasnykh metodiv formuvannia prohnoznoi finansovoi informatsii ta zvitnosti v sistemii upravlin's'koho obliku komertsijnykh orhanizatsij. Mizhnarodnyj bukhhalters'kyj oblik, 48(294), pp. 2–17.
15. Koriahin M.V., Kutsyk P.O., 2015. Sutnist' ta osoblyvosti formuvannia stratehichnoi zvitnosti na osnovi bukhhalters'koho inzhynirnyhu. Bukhhalters'kyj oblik i audyt, 7, pp. 26–33.
16. Koriahin M.V., Kutsyk P.O., 2016. Problemy ta perspektyvy rozvytku bukhhalters'koi zvitnosti. Monohrafiia. L'viv : LKA, 276 p.
17. Kutsyk P.O., Ostapiuk N.A., 2017. Orhanizatsiia operatyvnoho ta stratehichnoho kontrolihu v umovakh intehrovanoi systemy obliku. Tekhnolohichniy audyt ta rezervy vyrobnytstva, 3/4 (35), pp. 24–29.

18. Herasymovych I.A., 2017. Mekhanizmy ta instrumenty bukhhalters'koho i finansovoho inzhnirynhu v upravlinni pidpriemstvom. Oblik i finansy, 1, pp. 25-32.

19. Frolova L.V., Alekseeva N.I., 2013. Udoskonalennya mehanizmu realizatsiyi upravlinskih rishen na pidpriemstvi. Evropeyskiy vektor ekonomichnogo rozvitku, 2, pp.234-243.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2018; 5(200): 66-74

УДК 330

JEL classification: G3, L5

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2018/200-9/9>

A.N. Adi, Magister,
Z. Baridwan, Doctor of Philosophy in Accounting,
E. Mardiati, Doctor of Philosophy in Accounting
Economic Faculty, Brawijaya University, Malang, Indonesia

PROFITABILITY, LIQUIDITY, LEVERAGE AND CORPORATE GOVERNANCE IMPACT ON FINANCIAL STATEMENT FRAUD AND FINANCIAL DISTRESS AS INTERVENING VARIABLE

Financial statement can show the company management performance after human resource trust. Each public company is obligated to reveal the annual financial report. This research examined correlation among profitability, liquidity, leverage and corporate governance to financial statement fraud and financial distress as mediation variable. Based on the Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) 2016, the financial statement fraud continuously grew from 2012-2016. It means that there were more companies having financial statement fraud motivation. In this research, financial distress had been a mediation variable before the financial statement fraud event. This research applied quantitative research using the fraud diamond theory. This research proved that there was an impact of profitability, leverage, shareholder > 3% and directors quantity to financial distress. This research showed that the higher company's profitability, the lower financial distress company risks. Based on the research, the companies that had financial distress would tend to do the financial statement fraud.

Keywords: Financial statement fraud, profitability, liquidity, leverage.

INTRODUCTION. Companies compose a financial statement to give information about financial condition, performance and position changing. It is very beneficial to information usages regarding to economy decision taking (PSAK 1 2014). Financial statement can show the company management performance after human resource trust. Each public company is obligated to reveal the annually financial report. Also, it is openly characterized to government and society, as stated to PP n.24 98 Verse 2, about financial information company annually. Based on Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) periods 2012-2016, it was showed that the financial statement fraud grew globally. It means that there are many companies trying to manipulate the financial statement data.

Financial statement manipulation activity aims to seek the profit that done by a company. Fraud is a fake or erroneous act that done by someone or institution, which causes bad things to an individual, entity or other parties. The fraud phenomenon has been happening all over the world with any various types. Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) divides into three things. Those are financial report fraud, asset misappropriation and corruption. The highest fraud type is (83.5%) on asset misappropriation and the lowest is (9.6%) on financial statement based on ACFE research. However, regarded to the loss, asset misappropriation placed on the lowest rank, whereas the financial statement placed on the highest rank. The amount was 125.000 US\$ for asset misappropriation fraud, whereas fraud financial statement is 975.000 US\$.

This research proved that the significant financial statement fraud impacted to financial aspect than others. Whereas, regarded to the non-financial aspect, financial statement fraud has negative effect, such as investor trust lost, reputation damaged, potential fine and criminal act. This fraud case could cause the trust lost to finance trade, information and accountant occupation all over the world [22].

Based on ACFE 2016, the financial statement fraud continuously increased from 2012-2016. It means that financial statement fraud scandal happens all over the world including Indonesia. The financial statement fraud

has appealed an accountant report scandal few cases that is known widely such as Cakra Mineral Ltd (CKRA) Tbk, Inovisi Infracom Ltd (INVS) and Tirta Amarta Bottling Ltd. In 2015, Tirta Amarta Bottling Ltd, proposed a credit extension to Mandiri Bank. The company involved in financial statement fraud to get credit facility from Mandiri Bank. The fraud was in the form of untrue asset statement. The case initially began by non performing loan (NPL) in 2016 that caused 1.4 trillion of government lost. Those are consisting of main, interest and fine [44].

The financial statement fraud also happened in huge electronic company, Toshiba. The financial revealed by Japan Judiciary. The company had exaggerated the profit 1.2 Billion US\$ or 151.8 Million Yen. It happened in 2008 – 2014. Tanaka and Sasaki had a fake design. However, they had already admitted. It was designed to be difficultly known by auditors. Based on Reuters, as the punishment, Toshiba would be fined 300-400 billion Yen. The fine amount would still be waiting to the further investigation from third parties. The crises caused a half of directors left the position. From the sixteen director, eight of them left their positions [45].

The research would combine the affected factors towards financial statement fraud and financial distress based on research done by Dalnial et al. [10] and Ngan [29] related to financial statement fraud, Wang and Deng [24] and Ugurlu and Aksoy [38] related to financial distress. The researcher added financial factors to examine and analyze the impact on financial statement fraud. It was also answered the advice from Mardiana [26] that the next research could use financial ratio to predict fraud on a company. The researcher added financial distress variable as intervening before the financial statement fraud event.

This research is different from previous researches. The difference is on financial distress as mediation variable. Financial distress was one factor that impacted on financial statement fraud (Ngan [29], Dalnial [10], and Mardiana [26]). Based on fraud diamond theory, one of factors that could cause the fraud, was company experienced financial distress pressure. It would get the pressure from investor and creditor, and supported the